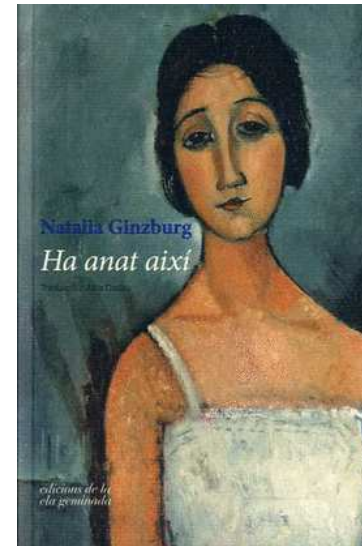

Club de lectura B

BIBLIOTECA CENTRAL XAVIER AMORÓS

Ha anat així de Natalia Ginzburg

Trobada

el dimarts 29 de maig

a 2/4 de 7 de la tarda

BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS

Natalia Ginzburg és el nom amb el qual és coneguda l'escriptora italiana Natalia Levi.

Estigué casada amb l'escriptor Leone Ginzburg, com ella d'origen jueu i actiu antifeixista, assassinat el 1944. Després de la guerra treballà en tasques editorials i participà en moviments polítics d'esquerra. La seva narrativa reproduïx amb distanciament la realitat quotidiana i gira al voltant de la psicologia dels personatges. Sovint, l'afany d'objectivitat dona als seus relats el to de crònica o de documental. Publicà volums de narracions (*La strada che va in città*, 1942; *Sagittario*, 1957; *Le voci della sera*, 1961), novel·les *Tutti i nostri ieri* (1952); *Lessico familiare*, 1963; *La famiglia Manzoni*, 1983), assaigs (*Mai devi domandarmi*, 1970) i comèdies (*Ti ho sposato per allegria*, 1967; *L'inserzione*, 1968).

Natalia Ginzburg: el silenci i la paraula

Amb *Ha anat així* (1947) reprenem Natalia Ginzburg, i ho fem amb la segona de les sis nouvelles que va escriure i que Edicions de la Ela Geminada publica en català. Si a la primera, *El camí que porta a ciutat* (1942), ja marcava un estil prou definit i traslluïen les preocupacions que interessaven a l'escriptora, en el cas d'ara no sols es refermen sinó que les porta un pas més enllà.

Al volum *Les petites virtuts* (Àtic dels Llibres), que és un recull de textos que navega entre l'autobiografia i l'assaig, hi podem trobar un escrit, no és l'únic, però, que porta el títol de "Silenci". El va escriure l'any 1951, és a dir, poc després de les dues novel·les curtes esmentades. I s'hi pot llegir aquest fragment: "arrancades dolorosament al silenci, sorgeixen les poques, estèrils paraules de la nostra època, com senyals de naufragis, com focs encesos entre turons molt llunyans, reclams febles i desesperats que l'espai s'empassa". No és aliena a la reflexió la situació per la qual travessava Itàlia, Europa i la mateixa Ginzburg i la seva parella en aquells anys assolats pel nazisme i el fascio italià.

I bé, aquesta és una de les claus de volta per entendre el combat que lliura la Ginzburg quan embasta les històries que ens planteja. Perquè amb la paraula tal com l'entén l'autora italiana ens movem a dos nivells. D'una banda hi ha l'ofici de narrar, irrenunciable com ella mateixa confessa a *El meu ofici* (1949), però també hi ha les cir-

cumstàncies en què es produeix l'escriptura. I les circumstàncies eren les que ja s'han descrit i en què l'ús de la paraula estava censurat o directament prohibit. En definitiva, la paraula era una arma delicada segons la fessis anar i, aleshores, es convertia en un joc perillós. Aquest és un dels silencis que Ginzburg trenca arrencant les paraules de les fondàries on se l'havia volgut entaforar.

De silencis, però, n'hi ha d'altres. El més evident és el que glaiteix a l'interior d'allò que en diem el "tema". En el cas de *Ha anat així* és la història d'aquesta dona enclaustrada entre la vida rural i una ciutat de províncies, inexperta en l'ús de la vida, que es fa la seva pel·lícula sobre el que és una relació de parella i somnia en amors romàntics. L'experiència la posa davant la crua realitat i les falses expectatives dels clics: un home que no sap ni si tan sols se l'estima i que li fa el salt cada dos per tres. Amb l'afegit, a més, d'una maternitat desgraciada. La incomunicació de la dona, la seva soledat, en definitiva el silenci amb què viu la seva angoixa, es resol i emergeix amb força a través del soliloqui que Ginzburg construeix a través d'aquella paraula que dèiem.

Una paraula rescatada, com no podia ser de cap altra manera en aquell moment i en la seva condició de dona, en el seu significat més primigeni i que no admet cap més interpretació que la que tenim sota els ulls. És una paraula seca i despallada de qualsevol ornament. I el que fascina de l'escriptora italiana és justament això: l'esforç per adequar la paraula a la necessitat i com conflueixen per fer més evident la duresa del relat, el buit d'una vida i la desesperança. El paper de "dona alliberada" que juga l'amiga de la protagonista i que vindria a ser el seu contrapunt, també s'acaba amb un sonor fracàs en tant que és una mostra més de la reducció de la personalitat a un rol.

En una època on tants profetes de la falsa retòrica la campen al seu aire –l'eufemisme de la postveritat, per exemple–, la lliçó de Natalia Ginzburg sobre el silenci i la paraula ens convindria no tirar-la al cubell de les escombraries. Llegim-la amb atenció.

Marc Soler